

**Силабус курсу «Становлення і розвиток міського права в країнах Європи та Україні»
2021–2022 навчального року**

Назва курсу	«Становлення і розвиток міського права в країнах Європи та Україні»
Адреса викладання курсу	79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14 (юридичний факультет)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	<u>Юридичний факультет</u> Кафедра адміністративного та фінансового права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право»
Викладачі курсу	Кобилецький Микола Мар'янович , доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та фінансового права
Контактна інформація викладачів	<u>Викладачі кафедри адміністративного та фінансового права</u> <u>Місце знаходження:</u> юридичний факультет, кафедра адміністративного та фінансового права, 79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14, ауд. Г-217, тел. (032) 239-45-25
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять. Також можливі он-лайн консультації.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання з розвитку міського права на різних етапах історії української державності та права. Особлива увага звертається на аналізі історичних першоджерел та їх характеристики.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Становлення і розвиток міського права в країнах Європи та Україні» є завершальною вибірковою дисципліною зі спеціальності 081 «Право» для освітньо-професійної програми ОС Магістр, яка викладається студентам денного та заочного відділення у 3 семестрі другого курсу бакалаври в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета: оволодіння особами, що здобувають вищу освіту, поглибленими знаннями міського права Європи та сучасної Української держави з врахуванням історичного досвіду самоврядування в містах України, формування у них навиків і умінь їх глибокого осмислення і творчого застосування на практиці. Завдання: подання студентам поглиблених знань теорії міського права в країнах Європи та України. засвоєння теоретичних основ становлення і розвитку міського права Європи та України. розвитку у студентів навичок самостійної творчої роботи при аналізі різних моделей міського права, які використовувались в українських містах при здійсненні ними самоврядування.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Білецький Л.Т. Руська Правда й історія її тексту // Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін.. Том 2: Історія держави і права України: Руська Правда. – Київ, 2002. 2. Бойко І.Й. Галичина у державно-правовій системі Австрії та

	<p>Австро-Угорщини (1772-1918): навч. посібник / І.Й. Бойко – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 312 с.</p> <p>3. Бойко І.Й. Державний лад і право Київської Русі. Текст лекцій. – Львів, 2004.</p> <p>4. Бойко І.Й. Історико-правові аспекти приєднання Галичини до складу Середньовічної Польщі у XIV ст.. / Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції (8-9 лютого 2006 р.). – Львів, 2006.</p> <p>5. Бойко І.Й. Органи влади і право в Галичині в складі Польського Королівства (1349-1569 рр.): моногр./ І.Й. Бойко. – Л., 2009. – 628с.</p> <p>6. Грушевський М.С. Звичайна схема руської історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства [Текст] / М. Грушевський // Твори: у 50т. – Львів, 2002. – Т.1: Серія «Суспільно-політичні твори», 1894-1907. – С. 75-82.</p> <p>7. Гураль П.Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. - Львів ЛьвДУВС : Край</p> <p>Додаткова література:</p> <p>1. Гураль П. Органи самоврядування у містах Київської Русі // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали VII регіональної науково-практичної конференції 13-14 лютого 2001. – Львів, 2001.</p> <p>2. Капраль М. Національні громади Львова XIV – XVIII ст. (соціально-правові взаємини). – Львів, 2003.</p> <p>3. Кобилецький М. Утворення та структура державного апарату ЗУНР. Навчальний посібник. – Львів, 1998.</p> <p>4. Копиленко М., Копиленко О. Еволюція українського конституціоналізму (з досвіду конституційного будівництва УНР та Української гетьманської держави) // Право України, 1992. – № 6.</p> <p>5. Мельничук О.Ф. Адміністративний апарат та органи самоврядування на Поділлі у другій половині XIX ст. // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. – Київ, 2005.</p> <p>Інтернет-джерела:</p> <p>1. Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: rada.gov.ua</p> <p>2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – Режим доступу: kmu.gov.ua</p> <p>3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: minfin.gov.ua</p> <p>4. www.szkolnictwo.pl</p> <p>5. www.gap.up.krakow.pl</p> <p>6. www.academy.gov.ua</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	Денна форма навчання: 32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 години практичних занять, окрім цього, 58 годин самостійної роботи. Заочна форма навчання: 12 години аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, 6 години практичних занять, окрім цього, 78 годин

	самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p style="text-align: center;">знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - історичні джерела та передумови виникнення міського права як елементу зародження самоврядування; - розвиток міського права на українських землях та іноземних державах у історичному аспекті; - основні джерела (форми) правового регулювання діяльності органів управління при реалізації привілеїв за міським правом, закріплені в основних історичних пам'ятках писаного права України та світу; - моделі функціонування устрою за міського права; <p style="text-align: center;">вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити суть правової проблеми у сфері організації системи управління при функціонуванні міського права в Україні та іноземних державах; - аналізувати стан функціонування системи міського права з позицій історичної еволюції її правового регулювання; - правильно визначити правові та історичні основи, які регулюють відповідні відносини; - аргументовано висловити свою позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів, архівні джерела.
Ключові слова	Міське право, любецьке, нюрберзьке, віденське, швабське моделі міського права, вїт, бургомїстр, лавники.
Формат курсу	Очний та заочний
	Проведення лекцій та практичних занять, виконання індивідуальних завдань та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	Схема курсу додається
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру. Залік виставляється автоматично.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з таких дисциплін: «Історія держави і права зарубіжних держав», «Історія держави і права України» достатніх для сприйняття категоріального апарату, що використовується у вивченні навчального матеріалу в рамках дисципліни «Становлення і розвиток міського права в країнах Європи та Україні».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребу використання загально вживаних програм і операційних систем
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття, індивідуальні завдання: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів –50 балів; • контрольні заміри (модулі): 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів –50 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.</p>

	<p><i>Модульна (залікова) контрольна робота</i> проводиться у формі аудиторного усного опитування за питаннями предмету спецкурсу та складається із теоретичних запитань різної форми та ступеня складності, які мають відповідне ранжування за кількістю балів. Критеріями виставлення відповідних балів є: правильність відповідей згідно з теорією та практикою нормативно-правового регулювання.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Викладач фіксує неявку студента на практичне заняття, що вважається академічною заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або у інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які виносилися на практичне заняття, на якому студент був відсутній.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях та бали одержані за модуль. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте поняття міське право та місцеве самоврядування. 2. Назвіть відмінності між міським та земельним (державним) правом. 3. Розкрийте передумови виникнення міського права в країнах Європи та України. 4. Висвітліть європейські моделі міського права їх спільні риси та відмінності. 5. Проаналізуйте італійську, французьку, угорську, австрійську та німецьку моделі міського права. 6. Проаналізуйте джерела міського права, міські статути, книги міського права. 7. Проаналізуйте правову доктрину як джерело міського права. 8. Висвітліть особливості виникнення міського права Німеччини. 9. Вкажіть на передумови виникнення любенькою, нюрнберзькою та магдебурзького права. 10. Проаналізуйте систему міського самоврядування у місті Магдебурі. 11. Висвітліть особливості поширення магдебурзького права в країнах Центрально-Східної Європи та України. 12. Проаналізуйте систему міського самоврядування за

	<p>магдебурзьким правом в Україні.</p> <p>13. Покажіть значення магдебурзького права для становлення міського права та місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>14. Висвітліть становлення міського права на Українських землях у другій половині ХІХст. у складі Російської імперії.</p> <p>15. Проаналізуйте міське право на західноукраїнських землях у складі Австрії та Австро-Угорщини.</p> <p>16. Покажіть розвиток міського права міст Львова і Чернівців на основі статутів 1864.1870р.</p> <p>17. Покажіть моделі міського права у конституційних проектах УНР і ЗУНР.</p> <p>18. Проаналізуйте функціонування міського права на західноукраїнських землях у складі Польщі (1921-1939рр.)</p> <p>19. Висвітліть міське право у Закарпатті в складі Чехословаччини (1919-1939рр.).</p> <p>20. Проаналізуйте етапи розвитку міського права у незалежній Україні.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу:

Тема 1: Поняття та джерела міського права

1. Поняття міського права. Відмінність між міським та земельним правом.
2. Становлення міського права на українських землях у складі Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
3. Джерела міського права. Автентичні джерела, не автентичні джерела. Міські статuti, книги міського права. Судовий адміністративний прецедент, як джерело міського права. Правова доктрина як джерело міського права.
4. Вплив міського права на розвиток українського права.

Тема 2: Різновиди міського права Європи та виникнення магдебурзького права

1. Становлення міського права в країнах Європи та України.
2. Інші моделі європейського міського права. Любецьке, нюрберзьке, віденське, швабське та ін.
3. Привілей архієпископа Віхмана 1188 р. та виникнення магдебурзького права права.
4. Функції та повноваження шифференів (лавників) радників, війтів.
5. Міські цехи та їх структура. Цехове судочинство.
6. Локація як спосіб надання магдебурзького права. Локаційні привілеї та їх види.

Тема 3: Поширення магдебурзького права в країнах Європи та Україні

1. Територія поширення магдебурзького права у Центрально-Східній Європі (Польща, Угорщина, Латвія, Білорусь, Чехія, Німеччина). Спільні і відмінні риси у містах, що володіли магдебурзьким правом.
2. Різновиди магдебурзького права і його використання у Центрально-Східній Європі: хельмське і шведське право.
3. Поширення магдебурзького права на українських землях у складі Великого Князівства Литовського, Польського королівства та Речі Посполитої. Магдебурзьке право у Гетьманщині

Тема 4: Система міського самоврядування за магдебурзьким правом

1. Війт, його функції та повноваження. Спадкові війства. Лавники, порядок їх обрання та компетенції.
2. Бургомістр і радники в системі міського самоврядування. Повноваження радників і бургомістрів у містах повного та неповного магдебурзького права.
3. Комісії міської ради та допоміжні міські службовці. Юридики в системі органів міського самоврядування.

Тема 5: Міське право на українських землях в складі Російської імперії

1. Організація міського самоврядування на українських землях після ліквідації Гетьманщини (1764-1831 рр.).
2. Особливості функціонування міського самоврядування на основі магдебурзького права у місті Києві у 1764-1835 рр.
3. Міські думи і управи. Порядки виборів до міських органів самоврядування.
4. Міська контрреформа.
5. Порівняльний аналіз розвитку міського права на українських землях у складі Австро-Угорської монархії та Російської імперії.

Тема 6: Міське право на західноукраїнських землях у складі Польщі

1. Захоплення західноукраїнських земель Річчю Посполитою.
2. Міське самоврядування за Конституцією Польщі 1921 та 1935 рр.
3. Організація міського самоврядування у місті Львові та інших містах Східної Галичини.
4. Міське самоврядування у містах Волині та Полісся.
5. Розвиток міського права у місті Львові та на західноукраїнських землях у 1933-1939 рр.
6. Оцінка міського права Польщі та його розвиток на західноукраїнських землях.

Тема 7. Становлення і розвиток місцевого самоврядування на підставі рецепції досягнень системи міського права у країнах сучасної Європи та України

1. Розвиток європейського конституціоналізму у XIX ст.
2. Міське самоврядування у умовах сучасного конституціоналізму.
3. Європейська хартія про міське самоврядування. Підходи до розуміння природи самоврядування.
4. Органи управління при здійсненні права на міське самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білецький Л.Т. Руська Правда й історія її тексту // Антологія української юридичної думки. В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова) та ін.. Том 2: Історія держави і права України: Руська Правда. – Київ, 2002.

2. Бойко І.Й. Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772-1918): навч. посібник / І.Й. Бойко – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 312 с.
3. Бойко І.Й. Державний лад і право Київської Русі. Текст лекцій. – Львів, 2004.
4. Бойко І.Й. Історико-правові аспекти приєднання Галичини до складу Середньовічної Польщі у XIV ст.. / Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XII регіональної науково-практичної конференції (8-9 лютого 2006 р.). – Львів, 2006.
5. Бойко І.Й. Органи влади і право в Галичині в складі Польського Королівства (1349-1569 рр.): моногр./ І.Й. Бойко. – Л., 2009. – 628с.
6. Грушевський М.С. Звичайна схема руської історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства [Текст] / М. Грушевський // Твори: у 50т. – Львів, 2002. – Т.1: Серія «Суспільно-політичні твори», 1894-1907. – С. 75-82.
7. Гураль П.Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. - Львів ЛьвДУВС : Край
8. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підруч / за ред. С. Г. Серьогіної. - Х. : Право, 2005.
9. Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923: Історія / Кер. авторськ. кол. й відп. ред. О. Карпенко.– Івано-Франківськ, 2001.
10. Кобилецький М. Утворення та структура державного апарату ЗУНР. Навчальний посібник. – Львів, 1998.
11. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. – Київ, 1984.
12. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні: Монографія. - Львів: Літопис, 2001.
13. Кульчицький В., Тищик Б., Бойко І. Галицько-Волинська держава (1199-1349) / Монографія. – Львів, 2006.
14. Никифорак М.В. Буковина в державно-правовій системі Австрії (1774-1918 рр.). Чернівці, 2004.
15. Окиншевич А. Центральні установи України-Гетьманщини XVII-XVIII ст. Ч. II. Рада старшини // Антологія української юридичної думки. В 6 т./ Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Том 3: Історія держави і права України: козацько-гетьманська доба. – Київ, 2003.
16. Територіальна організація влади в Україні / за ред. А.П. Зайця. - К. : Ін Юре, 2002.
17. Тищик Б.Й. Історія держави і права Середньовічної Польщі (X ст.. – 1795 р.). – Львів, 2003.
18. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3 т. – Львів, 1990. – Т. 1.